

ABONAMENTUL :

Un an 20 Lei = 140 Cor.
 Un an 26 Lei = 72 Cor.
 Un an 18 Lei = 36 Cor.
 După un număr de
 5 bani sau 50 RL.
 Adresa p. oraș și in-
 terurban Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi numărul 1 a
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarife.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOIAZĂ.

Primul ministru în Arad.

Primirea la gară. Recepțiile. Vizitarea orașului. O dorință a delegației maghiare.

Importantele declarații ale dlui I. I. C. Brătianu.

Duminică la orele 10 dimineața, a sosit în localitate d. I. I. C. Brătianu președintele Consiliului de miniștri și dnii Șt. C. Pop ministru fără portofoliu, M. Popovici secretar general, ambii delegați de Consiliul Dirigent ca să-l însoțească în călătoria sa prin teritoriile ungurene și Bănat.

Primul ministru care era însoțit de d. C. Brătianu secretarul delegației române la conferința de pace, a venit de pe front pe care îl urmăreau în ultimele zile.

La ora 12 din Arad se aflau la gară, unde d. Brătianu și d. C. Brătianu sa din vagon i-au făcut un salut și au mai luat sfârșit.

La ora 13 d. Brătianu și d. C. Brătianu au ieșit din vagon și au primit salutul d. dr. C. Pop și al d. C. Brătianu, rugându-l să aibă grijă de pacea și bună înțelegere pentru acest oraș, întrucât curentele sănătoase sunt în discuție.

dlui Brătianu

*și va zice un bine vom
 veni în fața
 reprezentant al guvernului, ca
 să vă dăm
 iubit decât acest colț
 unirea Ardealului cu
 loc se îndreaptă toată
 Mari.*

*noastră este o Ro-
 manie tare. Vin pentru a
 d. dar acum vin dela front
 a că și acum ostașul român
 ara sa și la chemare s'a pre-
 trecut departe peste Tisa. Avant-
 cavaleriei noastre sunt la 15 chilo-
 depărtare de Budapesta. (Urale).*

Avem și dreptul și puterea să întregim
 ământul românesc. Și vom arăta că putem.
 Dumnezeu e cu noi, Dumnezeu ne ajută.

Se fac apoi recomandările diferitelor cor-
 porațiuni, care au eșit în întâmpinarea dlui
 prim-ministru.

D. dr. Ciuhandu, în numele eparhiei
 eoco-orientale a Aradului urează bine venire
 românului Brătianu pe care îl roagă să dea o
 deosebită atenție bisericii.

D. prim-ministru răspunde spunând că
 are credința că și în viitor preoțimea își va
 împlini chemarea sa înaltă. Credința în Dumnezeu
 a fost tăria poporului românesc și câtă vreme
 va trăi în credința aceasta, va fi tare și
 va câștiga.

Recepțiile. Vizitarea orașului.

La ieșirea din gară d. Brătianu a fost
 salutat de delegațiunile țărănești venite din
 comunitățile Măndruloc, Cicir, Sâmbăteni, Gio-
 rca, Cuvin, Covăsiți, Miniș și altele, în frunte
 cu steaguri, formând frumoase conduceri et-
 nografice.

Dela gară d. Brătianu s'a dus la prefec-
 tura județului unde a fost întâmpinat de către
 subprefectul Mladin. Imediat după aceasta au
 avut loc recepțiile.

S'au prezentat pe rând toate autoritățile
 administrative din județ și oraș, consistoriul
 bisericesc, profesorii secundari, dela școlile

civile și elementare române, dela preparandie
 și teologie și învățătorii români. S'au prezin-
 tat apoi delegați din comunele județului Arad,
 cu care d. Brătianu s'a întreținut în mod
 cordial.

După terminarea recepțiilor, d. I. I. C.
 Brătianu a eșit în balconul prefecturii de
 unde a rostit o înflăcărată cuvântare săteni-
 lor adunați în număr foarte mare în piață,
 aducându-le la cunoștință și cu acest prilej
 marile victorii ale armatei române.

După terminarea recepțiilor d. Brătianu
 a făcut cerc, întreținându-se cu cei de față.
 Cerându-i-se oarecare lămuriri asupra situa-
 țunii externe a României și a situațiunii de
 pe front de către dnii L. Luca, redactor la
 „Românul” și T. Chirilă reporter la „Renașterea
 Română”, d. Brătianu a declarat că nu poate da
 lămuriri, dar că va vorbi presei la București
 atunci când nu va mai fi obligat să păstreze
 tăcerea. Dsa și-a exprimat speranța că presa
 de aici va lucra cu aceiași râvnă și interes
 pentru cauza românismului ca și în trecut,
 amintind că dacă presa poate aduce mari și
 reale servicii unei cauze, nu e mai puțin ade-
 vărat că presa poate fi și cea mai teribilă
 otrăvă pe care cineva o strecoară zi cu zi în
 sufletul cetitorilor.

Conform programului stabilit, d. I.
 Brătianu, însoțit de o numeroasă suită a vi-
 zitat Aradul, oprindu-se la principatele insti-
 tuțiuni culturale. Cu acest prilej dsa a făcut
 o scurtă vizită dlui ministru Șt. C. Pop în
 casa dsale, unde s'au luat în împrejurările
 grele pe care le cunoaștem cu toții, impor-
 tantele deciziuni care au adus la îndeplinirea
 adunării dela Alba Iulia și alipirea Transilva-
 niei de România.

Dsa a mai vizitat reședința episcopiei
 gr.-orientală, catedrala, cetatea Aradului și
 palatul cultural unde s'a interesat în deaproape
 de obiectele păstrate în muzeul palatului.

De aci, d. Brătianu a vizitat primăria
 orașului. Cu acest prilej d. dr. I. Robu pri-
 marul orașului a prezentat dlui prim-ministru
 o delegație ungurească compusă din dnii Ta-
 gányi, Gréen Nandor, Urban, Damaschin și
 Frint, care l-a rugat în numele familiilor ofi-
 țerilor unguri deținuți de autoritățile militare
 să intervină pentru eliberarea lor, dorință ce
 a fost exprimată prin d. Tagányi care s'a
 adresat întâi în românește și după aceea i-a
 vorbit în limba germană. D. I. I. C. Brătianu
 a răspuns delegațiunii următoarele :

Noi nu avem nici un interes să facem
 să țină mai mult starea de războiu de cât e
 necesitate.

Se dă războiu între popoare și ofițerii
 sunt considerați prizonieri, câtă vreme nu va
 înceta războiul.

Intrucât ei nu au făcut și nu vor face
 nimic împotriva statului românesc se va cer-
 ceta cauza lor și vor fi eliberați cei găsiți ne-
 vinovați. Personal mă voi interesa de soarta lor.

Ceeace se întâmplă e un proces istoric
 și soarta a hotărât marile prefaceri.

Lupta permanentă va trebui să înceteze
 între popoare pentru siguranța propășirii și
 dezvoltării lor.

Bolșevismul unguresc e azi distrus, 4
 divizii ale bolșevicilor au depus armele și azi
 sau mâini armata română își face intrarea
 în Budapesta.

Ungariei i se deschide prin aceasta în-
 ceputul unei noi vieți.

Delegațiunea a mulțumit dlui Brătianu
 pentru cele spuse, declarându-se satisfăcută,
 cu atât mai mult, cu cât membrii deputațiunii
 sunt elemente de ordine și se spune că luptă
 pentru restabilirea ordinii în granițele ce se
 cuvin Ungariei.

Banchetul.

La orele 2 a avut loc banchetul în sala
 cea mare dela Crucea Albă, dat în onoarea
 dlui Brătianu. Au luat parte peste o sută de
 persoane dintre fruntași, între care observ pe
 dnii I. I. C. Brătianu, prim ministru, Șt. C.
 Pop ministru, M. Popovici secretar general,
 din partea C. D. pe lângă guvernul din Bu-
 curești, C. Brătianu secretarul delegației ro-
 mâne la conferința de pace, Alimăneșteanu
 șeful de cabinet al primului ministru, dr. I.
 Robu primarul orașului, d. S. Barbură magis-
 trat, dr. T. Leucuța, colonel Tuhași coman-
 dantul brigadei 54 inf. Lt.-colonel Papazoglu,
 lt.-col. medic Stoenescu, lt.-col. medic Marian
 lt.-col. Tinca, intentant lt.-col. Rădulescu, lt.-
 col. Călinescu, maiorii Bărzotescu, Ionescu,
 Botez, Barbu, locotenentii Goga și Nedelcu,
 dr. T. Botiș directorul seminarului, dr. Ciuhandu
 și M. Păcățianu reprezentanții consistoriului
 bisericesc; dr. T. Pap prim notar, Mladin sub-
 prefect, Cornel Lazar directorul diecezei, dr.
 Sever Ispravnic, dr. Ion Nemet și dr. Tămășdan
 avocați, dr. Micloși, dr. Luțai, dr. Boneu, dr. Groz-
 da, dnii Iosif Moldovan și Lipovan, revizori
 școlari, dr. Popovici, V. Antonescu reprezen-
 tanții băncii Victoria, dnii Bulzan și Pernevan
 comisarii poștelor Arad, Ispravnic inspectorul
 regional al C. F. Arad etc.

La șampanie au toastat dnii dr. I. Robu
 primar din partea orașului, colonelul Tuhași,
 comand. brig. 54 inf., dr. T. Papp primnotar
 din partea prefecturii județului și dr. Șt. C. Pop
 ministru.

D. ministru Șt. C. Pop spune că a venit
 să-l întâmpine pe d. Brătianu. Nu suntem nici
 oficiali, nici oficioși, ci huni români. Suntem
 fericiți, spune dsa, că d. prim-ministru vede
 azi cum se manifestă aici curentul național.

Dați-mi voe fraților arădani să vă spun,
 că fiind chemat în guvernul M. Sale am gă-
 sit o Românie jefuită de trupele de ocupație
 și în restriștea ce-i cuprinsese nici un român
 nu se gândea decât la marile interese ale
 neamului. Am văzut soldați în sdrențe care
 au venit să ne desrobească căci ei își ziceau:
 suntem desculți dar vom învinge și au în-
 vins.

Vi le spun toate acestea, fiindcă voi
 să-mi descarc inima și să vă dovedesc că nu
 am fost neactiv.

Ridic paharul meu în onoarea dlui Bră-
 tianu, care tot timpul a lucrat pentru liberarea
 noastră și sunt convins că dsa nu e către sfâr-
 șitul activității sale. Ridic paharul în sănătatea
 primului ministru al României Mari!

Răspunsul dlui I. I. C. Brătianu.

D. I. I. C. Brătianu prim-ministru a răs-
 puns în parte fiecărui toast. Vom reda cât
 mai complet toate răspunsurile dlui Brătianu,
 deoarece din ele se degajează o notă politică
 și o idee asupra situațiunii noastre.

Răspunzând primarului dr. Robu, dsa spune:

Plin de emoție îmi amintesc de cuvintele tatălui meu, care și-a devotat întreaga viață neamului și dezvoltării lui, și a isbutit să realizeze ca nimeni altul fintele ce și le-a propus. El mi-a dat un mare sfat: Cuvintele acestea au dat putere și vieții mele. Secretul puterii mele a fost că niciodată nu m'am considerat ca individ, ci am căutat să fiu expresiunea voinței acelor pe care voiam și doream să-i servesc. Am căutat să ascult durerile neamului nu cu urechea, ci cu inima, să-i simt durerile și năzuințele sale. A voit Dumnezeu ca urechea și inima mea să nu fie surde. Acesta-i singurul meu merit și sfătuesc pe orice român să urmeze acest sfat.

Ne-a reușit să realizăm ceiace știam cu siguranță că trebuie să se împlinească, însă nu știam ceasul când avea să se îndeplinească voința seculară. Să fim recunoscători și să ne dăm seama în fața acelor care nu mai sunt și a acelor ce au să vină după noi, că operele definitive nu se asigură fără răbdare.

Să fim largi în sentimentele noastre, căci azi se împlinesc lucruri mari. Să fim bărbați în pace cum am fost și în război, și să tindem a trăi cu toții în cea mai mare frăție.

Dlul Colonel Tuhași, primul ministru a răspuns:

Armata și diplomația nu se pot separa. În organizarea modernă ostirea este nu numai un factor al forței brutale, ci este și o manifestare a energiilor sale, a conștiinței unei țări.

Astăzi când armata noastră a trecut în câmpiile bogate ale Tisei și înaintează spre Budapesta, nu astăzi se manifestă puterea ostirei noastre. Această putere s-a manifestat în Moldova și atunci am impus aliaților noștri admirație. Căci în zilele acelea grele, nu numai credința a fost ceea ce ne-a strâns în jurul Regelui, ci și simțirea ce am avut că suntem reprezentanții unei misiuni istorice, care trebuia să se îndeplinească. Și această credință a fost în inima celui din urmă soldat, care cu picioarele goale și fără să aibă speranța reușitei definitive, a luptat pentru cinstea și demnitatea lui și a țării. Acesta este marele erou, el e puternica temelie a edificiului de mână. Inima și sufletul nostru trebuie să fie legate de soldatul român, care este o emanațiune a energiei naționale. Trăiască ostirea română!

Dlul dr. T. Pop, a răspuns:

Soarta neamurilor nu stă nici în mâna oamenilor care o conduc și și mai puțin în mâna străinilor care vor să o conducă; ea stă în mâna ei însăși.

Să fim convinși că vom realiza toate aspirațiunile noastre pentru că suntem hotărâți să realizăm toate revendicările noastre.

Poate să nu cunoaștem drumurile pe care Dumnezeu ne îndreaptă, dar e imposibil să nu cunoaștem rezultatul pe care-l voim. Nu conferințele, nu polemicele hotărăsc asupra soartei popoarelor care depinde de însuși puterea lor. Așa să trăiască!

Răspunzând dlui ministru St. C. Pop, d. Brătianu a spus:

L-am cunoscut pe d. Pop de când e în București. Am lucrat cu dsa laolaltă. Cuvintele care mi le-a adresat îmi sunt foarte plăcute. Numai din dragostea noastră comună se poate înlăptui puterea noastră comună; numai așa vom putea realiza ceiace ni se impune. Răspund cu toată sinceritatea, credința și dragostea nefermărită; dragostei Dvoastră, răspund cu dragostea noastră întreagă. Unirea nu este numai o vorbă, ci o contopire întreagă; pentru unirea acestor energii ridic paharul meu și zic să trăiți și să trăiască.

La orele 4 terminându-se banchetul, primul ministru a plecat la gară, iar de aci spre Timișoara cu trenul special, la care s'a atașat un vagon al direcției regionale a c. f. r. în care au luat loc notabilitățile din Arad, colonelul Tuhași și invitații.

Primirea la Timișoara.

Timișoara 3. La orele 6 seara a sosit trenul special care aducea pe d. I. Brătianu. O mulțime enormă aștepta în gară. Când a sosit trenul o companie a dat onorul în timp ce muzica militară cânta imnul național.

În gară d. Brătianu a fost salutat de d. dr. A. Cosma prefectul Timișoarei, care a reamintit cu acest prilej că bucuria bănățenilor nu e deplină deoarece o parte din Bănat, cea mai frumoasă și bogată nu este încă alipită la România Mare.

D. I. Brătianu a răspuns doleanțelor exprimate de prefect, care sunt expresia întregii populațiuni bănățene următoarele:

Vindecarea durerii că nu întreg Bănatul e liber, atârână de voința, energia, puterea și bărbăția neamului românesc.

Nu ne-am îndoit nicicând, dar mai cu seamă astăzi nu ne îndoim, că revendicările României se vor realiza în întregime.

După aceasta primul ministru a repetat declarațiile făcute la Arad.

Plecând din gară s-a format un cortegiu în frunte cu d. I. Brătianu și St. C. Pop, parcurgând străzile principale ale orașului.

Publicul a făcut ovațiuni și a oferit flori primului ministru.

Seara banchet în restaurantul hotelului Ferdinand. Azistă peste 200 persoane între care și generalul francez de Tournadre.

La toasturi, prefectul Cosma a vorbit exprimându-și mulțumirea față de cele împlinite și speranța celor ce au să se împlinească.

Răspunzând d. I. Brătianu l-a asigurat că-și va continua și în viitor politica lui în chestia Bănatului, și speră că va izbuti să realizeze ceiace gândește. Franța, care tot timpul ne-a ajutat, spune d. Brătianu, ne va da și acum prețiosul concurs, căci onoarea noastră e și onoarea Franței. Ridic paharul meu în sănătatea armatei franceze. Trăiască Franța.

D. general de Tournadre luând cuvântul spune că românii nu sunt numai aliații noștri, ci ei fiind aceiași rasă ca și noi, ne simțim și ne pricepem mai bine nevoile unul altuia. Ca și în trecut ne vom ajuta și în viitor. Ca o delicată atențiune d. general își termină discursul strigând în românește, Trăiască România Mare

D. Brătianu răspunde asigurându-l de sentimentele de prietenie ale românilor.

D. A. Imbroane, directorul ziarului „Bănatul” vorbește în numele românilor care sunt sub sârbi, cerând sprijin pentru frații noștri care se mai găsesc sub dominațiune străină. În cuvinte pline de emoțiune d. Imbroane arată că neamul românesc nu se poate bucura de liniște decât atunci când se vor înlăptui toate aspirațiile pentru care am luptat

Răspunzând d. Brătianu declară: Simt care e situațiunea și voi continua politica pentru desrobirea tuturor românilor. Sper că întreg Bănatul să fie al nostru.

Banchetul a luat sfârșit la orele 11 noaptea.

În dimineața de 4 August d. prim ministru a plecat la Reșița, unde a vizitat minele de fier, cărbuni etc.

Dela Reșița, primul ministru va vizita Lugojul, Alba-Iulia, Blajul și Sibiiul. — Rep.

AVIZ.

În urma greutăților tehnice neprevăzute și a comunicației postale anevoioase, amânăm adunarea de constituire a înființândei societăți comerciale pe acțiuni „Arădana” pe ziua de 31 August a. c. și totodată prelungim și termenul subscrierilor de acții până la 15 I. crt. la care termin rugăm pe toți acei cari au primit liste de subscrieri, să le trimită pe calea cea mai sigură la adresa dlui dr. Eugen Costina, avocat Arad st. Széchenyi No 2.

Fondatorii societății comerciale pe acțiuni „Arădana” No La 268-2

Ședințele Marelui Sfat Național.

Ziua III.

Pentru studiarea celor două reforme au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

În comisiunea de reformă agrară au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Înaintea de deschiderea ședinței au fost aleși de Marele Sfat în comisia pentru reforma electorală d-nii Iuliu Hosu, Andrei Bărsan, Roman Ciorogariu, Nicolae Ivan, Dăianu, Sever Miclea, Iuliu Chiș, Andrei Avram Imbroane, Pompiliu Dan, Nicolae Șerban, Ioan Mihu, Iustin Pop, Vasile Saftu, Harșa, Iuliu Coroian, Liviu Micșa, Octav. Tăușă, Iănuș, Const. Bucșan, George Popescu, Nedelcu, Lucian Georgeviciu, Iosif Ciser, Recean, Mihai Popovici.

Ședința dela 31 Iulie.

Ședința se deschide la orele 5 și ședința dlui Andrei Bărsan, care aduce cunoștința M. S. că s'a tipărit un extras Regulamentul Camerei Deputaților. D. Bărsan renunță la mandatul de membru al Camerei. Președintele comunică o telegramă de felicitare din partea Consiliului Național Săsesc.

D. A. Bârseanu ridică chestiunea membrilor M. S., care sunt totodată membri ai Consiliului Dirigent, au drept de vot. Maniu propune ca chestiunea să se discute spre dezbateră Comisiunii electorale, ca să face în cea mai apropiată ședință, propuneri concrete. Adunarea primește. Ședința se încheie.

Ședința dela 1 August.

D. Mihali dă cetire unei telegramme primite dela d. I. I. C. Brătianu.

D. I. Maniu spune că ar trebui să se aleagă un președinte al M. S. în urma

lui Gheorghe Pop de Băsești. În semn de recunoștință pentru cel dispărut și în semn de doliu național propune să nu se ocupe locul lui de președinte, care va fi ținut de cei doi vicepreședinți. Adunarea primește.

În chestiunea dacă funcționarii de stat au dreptul de vot, d. V. Saftu, protopop în Brașov susține că nu vede nici o incompatibilitate afară de chestiunea votului de încredere în C. D.

Legea electorală:

D. C. Bucșan, raportor al reformei electorale: Înglobând un trecut de 1000 de ani, chemăm azi la viață poporul, fără ură și fără părtinire. Ținem să accentuăm dela început că el Decretul-Lege ține locul numai până la Constituanta, când se va elabora legea definitivă a legii electorale pentru toată România. Decretul-Lege electorală din vechiul regat este cea mai largă lege electorală. Proiectul nostru este în armonie și cu hotărârile dela Alba-Iulia, ca și cu Decretul-Lege din România. Noi înfăptuim sufragiul universal, pentru toți cetățenii. Votul va fi direct și secret, necontrolat de nimeni și la comună, înălăturându-se cheltuelile pe care le făcea sâmbăta. Astfel se restituează vechiul din programul partidului național din Sibavia.

Ne deosebim de proiectul vechiul regat, numai în ceea ce privește proporționalitatea și în ceea ce privește dreptul femeilor, să avem o reprezentare încă nu atât matură și nu la politică. În această chestiune în Constituanta. Aș presupune pe astfel de chestiuni mașinării a prezentării luptele pot însemna să ne întoarcem la vechea, sp. Dar nu înseamnă că suntem să facă alegeri pe principiul, pe care numai ap.

Înscăpători dlor Ion Suci, Șef și cum d. Onișor, care a făcut atâtea greșeli, greșită lege și cea care. Vă rog să primiți.

Protestează că nu se dă

ceva

de d. Ju-

andii O. Go-

L. Oanea

ală pe care

cialist, Matei,

advocat în Turda.

intele de Vine

i a Marelui

e cu privire

iu, cere, ca

n forma lui

de industrie

când a vor-

taților, nu a

ci minori-

te drepturi electorale pentru femei și reprezentarea proporțională a minorităților.

D. Avram Olcutia, cere drepturi electorale pentru femei și reprezentarea proporțională a minorităților.

D. Octavian Goga, arată deosebirea principiară care desparte partidul național, de partidul socialist.

Constată, că partidul național, dela anul 1848, a suferit mult pentru idealul său, de-a vedea odată timpul, când românii din Ungaria, să se alieze cu românii din România liberă. Membrii partidului național, în lupta lor, au îndurat toate abuzurile puterii, viața temnițelor, — în timp ce socialistii au șters din dicționarul lor ideea națională, și nici nu au protestat contra nedreptăților cari veneau dela guvernele șoviniste maghiare. Partidul național român, la izbucnirea războiului mondial, conform dorinței și a celui din urmă țaran român, cerea ca România să tragă spada din teacă, și să ne elibereze cu arma.

Socialiștii erau contra războiului dorit de toată suflarea românească.

Democrația partidului național, deasemenea se deosebește de democrația socialistilor. Partidul național se sprijinește pe masele po-

porului dela țară, față de care partidul național a dat dovezi neuitate de dragoste sinceră.

Socialiștii se sprijinesc pe muncitorii industriei, și nu sunt capabili, de-a sluji interesele adevărate ale țărâniei, pentru că socialismul nu recunoaște dreptul de proprietate, de care țaranul nu se poate despărți.

Cu toate aceste deosebiri de principii, partidul național privește cu ochi buni mișcările socialiste, dar își însușește din principiile cari vin dinspre apus, numai atât, cât nu se produce în sufletul poporului zdruncinări fatale.

Noi suntem evoluționiști, dar nu suntem revoluționari. Am învățat înde-ajuns din morala războiului mondial, ca să nu devenim niște aventurieri, să ne prefacem țara, într'un laborator de experimentare. Punctul nostru de vedere cu toate aceste în multe chestiuni este același cu al socialistilor. De exemplu în ocrotirea muncii, contra capitalului angajat numai cu scop de câștig.

Din colaborarea socialistilor la Alba-Iulia și de-atunci încoace, câștigul a fost reciproc. Socialiștii români, sub protecția de stat și-au organizat temeinic partidul, — păcat numai, că a fost compromis în Rusia prin vestitul Rakovsky.

D. Octavian Goga trecând la reforma electorală, declară că e convins că legile aduse sunt numai temporale cere să fie primită, cu atât mai mult cu cât românii nu au nici un gând de asuprire, față de nimeni, acordând dela început tuturor minorităților aceleași drepturi politice, culturale. Naționalitățile nu avem de gând să le supunem la șicane după vr'un sistem maghiar.

În sfârșit d. Goga declară, că partidul național, poate întinde mâna numai acelor oameni, fie de aici, fie din vechiul regat, cari au dragoste de interesele păturei țărănești.

Ședința se suspendă pentru 10 minute.

La redeschidere d. Uroș Păteanu, țaran din Nădiac, declară că partidul național a prezentat și până acuma în totdeauna cele mai democratice principii, accentuiază că înfăptuirea unirei naționale, este opera exclusiv a partidului național. Cere ca reforma electorală să fie votată.

D. Ioan Suci, șeful resortului organizării, răspunzând la câteva obiecțiuni, declară că dreptul electoral al femeilor, care este de altfel unul dintre principiile C. D. R., în proiectul de față nu a putut fi luat în considerație din cauze tehnice, iar reprezentanța proporțională a minorităților având în considerare marele număr de analfabeți, nu se poate introduce decât numai pentru orașe.

Ședința se ridică. Viitoarea ședință are loc Sâmbătă d. a.

Ședința de Sâmbătă.

Sâmbătă d. a. la orele 4 și jumătate. d. președinte Teodor Mihali deschide ședința. D. președinte aduce la cunoștința membrilor adunării, că d. Iuliu Maniu, președintele C. D. R. nu-și poate ținea cuvântarea anunțată, pentru că a plecat la Copșa-mică, unde va întâmpina pe M. S. Regele, care e în drum spre Oradea-mare.

Înainte de ordinea de zi, d. dr. L. Oanea anunță adunării încetarea din viață a fostului ministru, Vasile Morțun, propunând să se trimită familiei defunctului o telegramă de condoleanță.

Adunarea primește propunerea. D. Iosif Receanu, socialist face elogii principiilor socialiste, accentuând, că fără colucrarea socialistilor, C. D. R. cu greu ar fi putut împăca pe greviștii dela Vulcan, și dela căile ferate.

D. dr. Aurel Vlad, șeful resortului finanțelor, luând cuvântul, combate pe socialisti, declarând între altele, că socialismul la români este o plantație străină, care deși sădită azi, va putea prinde rădăcini mai târziu. Până atunci spune dsa țărâniea română nu va lucra cu socialistii.

D. George Grădinar, cere în numele socialistilor drept de alegere și pentru femei, tot asemenea asigurarea reprezentanței parlamentare proporționale, pentru minorități.

D. Flueraș, șeful resortului ocrotirilor sociale, rostește un discurs mai lung, consta-

tând, că între români până acum nu au fost lupte de clase, de azi înainte ele s'au pornit. Constată fără mirare, că mulți români nu sunt lămurii asupra principiilor socialiste, și de aceea se aduc învinuiri nedrepte socialistilor. Afirmă, că socialistii pretutindeni în lume lucrează conform intereselor adevărate ale țărilor și popoarelor din cari fac parte. Socialistii români, spune d. Flueraș, au fost și vor rămânea buni români.

Roagă marele Sfat să înceteze a mai aduce acuzațiuni socialistilor români, pentru că astfel de proceduri ar produce nemulțumire și ură în cercurile mai puțin culte ale socialistilor.

La sfârșit d. Flueraș declară, că socialistii români, dacă își retrag reprezentanții din C. D. R., vor lucra cu partidul, care se va dovedi mai democratic și-și vor ști îndeplini datorința și ca socialisti și ca români.

P. S. S. vicarul episcopesc, Ciorogariu, cere primirea proiectului.

D. dr. Ioan Suci, șeful resortului organizării își exprimă regretele, pentru incidentul ce s'a ivit între cele două partide, înfrățite odată în numele muncii binefăcătoare și mărețe, cu care suntem datori neamului. Nu se poate însă admite, ca socialistii din acest incident să pornească vre-o luptă de partid contra partidului național, ca primul ce nu și-ar fi ținut cuvântul dat la Alba-Iulia.

Venind apoi vorba de M. S. Regele, adunarea se ridică în picioare și aplaudă ostentativ.

Socialiștii nu s-au ridicat în picioare, pentru care fapt, mai mulți deputați au început să le strige cu indignare: Ieșiți afară!

Socialiștii părăsesc sala de ședințe, iar ședința se suspendă pentru 10 minute.

D. dr. Teodor Mihali, redeschizând ședința, își exprimă regretul asupra celor întâmplate.

Cu cuvinte aspre îndrumează la ordine pe tulburătorii liniștei și pe aceia cari strigaseră socialistilor, să iasă afară din sală.

D. ministru Vasile Goldiș, în numele dlui președinte al C. D. R. declară, că C. D. R. nu s'a înstrăinat de principiile adoptate în marea adunare dela Alba-Iulia, și azi stă pe punctul de vedere al aceluiași principii. Și azi revendică pe seama femeilor dreptul de alegere, iar pe seama minorităților reprezentanța proporțională. Cei cari cugetă altfel, pot să nu voteze încredere C. D. R.

Personal, d. Vasile Goldiș declară solemn, că nu primește vr'un loc în acel guvern, care nu dorește să introducă în primul mare guvern al României aceste principii.

D. Vasile Goldiș mulțumește socialistilor pentru cooperarea de până acuma, declarând, că internaționalismul socialistilor, nu i-a împiedecat, și nici pentru viitor nu-i poate împiedeca, să nu conlucreze servind interesele mari ale patriei.

Regretă sincer, că socialistii au fost învinuți de unii deputați, de tradare de neam și de patrie.

D. Octavian Goga își exprimă părerea de rău, că prin vorbirea sa, care a fost rău înțeleasă, a produs o atmosferă atât de anti-socialistă.

Da e de principiul, că fiecare trebuie să ne onorăm reciproc ideile, principiile. Noi ca români, o facem cu sinceritate, cu atât mai vărtos cu cât și până acum am dat dovadă de spiritul nostru de toleranță.

Marele Sfat după acestea, a votat în întregime proiectul reformei electorale.

Apel.

Având în vedere, că în zilele aceste se va începe conscrierea alegătorilor de deputați și senatori și având în vedere, că se vor forma 8 comisiuni cu câte 3 membrii, rog pe acei, cari doresc să conlucre la aceasta conscriere, să se prezinte în decurs de 24 ore la acest oficiu unde vor primi informațiuni detaliate.

Arad, în 4 August 1919.

Guvernul român a trimis ultimatum la Budapesta.

D. I. I. C. Brătianu a declarat în Arad că guvernul român a adresat un ultimatum guvernului din Budapesta, cerându-i să-i predea orașul.

Dsa a mai declarat că azi sau mâine, trupele române vor fi în Budapesta.

Kun Bela a fugit. Constituirea noului guvern.

Seghedin, 4. Dela misiunea italiană și un trimis special al guvernului din Budapesta, vă anunț că Bela Kun și comisarii poporului Szamuely Tibor și Pogány József au fugit la Budapesta. De acolo se spune că au de gând să fugă în Elveția.

Noul cabinet constituit din socialiști e compus după cum urmează: Peidl Gyula, președinte. Agoston Péter, externe. Peyer Károly, interne. Márkus Ferencz, finanțe. Takács József, agricultură. Garbai Sándor, culte. Garami Ernő, justiție. Dvorcsak Antal, industrie și comerț. Haubrich Antal, război. Knaller Győző, naționalitățile. Knittelhoffer Ferencz, alimentație. Szabó Imre, ministrul muncii.

Primirea armatei române în Timișoara.

Timișoara 3. Orașul, frumos pavoazat cu arcuiri de triumf și drapele naționale împreună cu ale aliaților ce fălăie pe toate edificiile se află în plină sărbătoare. Este prima zi de când au plecat sârbii, și românii își manifestă sentimentele lor oprimate până acuma.

Încă de dimineață mii de români se îndreaptă spre Receaș unde sunt așteptați să sosească regimentul 105 infanterie și un regiment de obuziere.

O mie de bandieri călări și săteni din satele cele mai îndepărtate așteptau sosirea trupelor.

La sosirea trupelor, d. dr. Cosma prefectul urează bună venire trupelor. După răspunsul dlui prefect se oficiază un serviciu divin în biserica din cartierul Fabricilor str. Receaș.

În frunte cu bandierii, soldații împodobiiți cu flori se îndreaptă spre cetate, după care a urmat predarea orașului.

Au vorbit cu acest prilej protopopul Oprea din partea clerului, primarul Geml care a oferit pâine și sare din care au gustat colonelul, ofițerii și trupa, subprefectul Ferenc în numele comitatului, preotul sârbesc în numele sârbilor. D. Möller a rostit un măreț discurs de loialitate în numele șvabilor din Banat.

D. Marton, luând cuvântul în numele populației maghiare, depășind limita ce se impunea unei astfel de solemnități a dat naștere unui incident, care a fost repede calmat grație atitudinii plină de curtoazie a celor de față.

Dna dr. Adam a oferit un buchet de flori colonelului și trupei.

În urmă a avut loc defilarea, care s'a făcut în frunte cu bandierii călări în ovațiile entuziaste ale mulțimei. — Cor.

x Vin nou și vechiu calitatea primă de „Măderat” se capătă la proprietarul de vii și vinuri Alexandru Popescu în Măderat.

No. 264—10.

Român, caută casă bine mobilată, în centru. Eventual, penziune. Oferte la redacția ziarului sub „ROMÂN”.

INFORMAȚUNI.

Declarațiile dlui Brătianu.

D. I. I. C. Brătianu, care dela întoarcerea sa dela Paris, nu a vorbit încă în public, lăsând numai să se întrevadă că politica dsale va fi o politică de rezistență și de protestări amicale pe lângă marile puteri aliate, a făcut declarațiuni de cea mai mare importanță în turneul dsale prin Arad.

E explicabil de ce tocmai Aradul a fost ales de premierul nostru pentru a vorbi. Lăsând la o parte faptul că Aradul e primul oraș desrobii, în care a intrat la întoarcerea din Paris, Aradul reprezintă pentru românii din Ardeal, Bănat și teritoriile ungurene centrul de viață politică națională, centrul de rezistență împotriva politicii de maghiarizare. Ca un omagiu adus muncii și suferințelor trecutului d. Brătianu a ținut să vorbească aici.

A spus d. Brătianu că guvernul a trimis un ultimatum la Budapesta, al cărui termen a expirat Duminică noaptea, că azi sau mâine trupele românești vor intra în Budapesta care-i încercuită. Prin acest fapt guvernul român, pune antanta în fața unui fapt împlinit și ușurează sarcina Parisului, care se pregătea să ia dispozițiuni și să ne vină în ajutor de teamă de a nu se întinde mișcarea bolșevică maghiară, care dacă ar fi marcat succese ar fi dat un nou și puternic avânt mișcării bolșevice din lume. Prin acest fapt, România ușurează un punct negru și salvează ideea de ordine.

Partea cea mai însemnată din declarațiunile dlui Brătianu e aceia referitoare la Bănat. D. Brătianu a ținut să accentueze atât în Arad cât și în Timișoara unde a repetat declarațiunile deja făcute că are convingerea că revendicările integrale ale României vor fi satisfăcute, că Banatul îl vom avea întreg.

Ca președinte de consiliu și ca președinte al delegației române la conferință, declarațiunile sale în această privință au o deosebită greutate și e cert că atunci când le-a făcut se baza pe ceva sigur. Căci nu ne putem închipui un singur moment, că dsa s'ar fi putut lăsa dus de curentul entuziasmului și într'un moment de fericită dispoziție să fi făcut declarații, care să creeze iluziuni și speranțe dacă nu ar fi avut convingerea, că acele speranțe sunt realizabile.

Dar vom reveni.

— Prințul Carol care era așteptat să sosească Sâmbătă în Arad, nu a mai venit. A. Sa ducându-se de-a dreptul pe front.

— Eri a plecat din București spre Sofia, generalul Graziani, comandantul armatei pe Dunăre a aliaților.

— Dnii Dumitru Cuzman și dr. Virgil Paguba șefi de secție, au fost numiți consilieri ministeriali.

D. dr. V. Paguba va îndeplini și funcția de director de finanțe în Sighetul Marmăției.

— Profesorul Stalberg a fost numit președinte al republicii finlandeze.

— Delegația musulmană care s'a prezentat la rege a primit cele mai depline asigurări că România nu va ceda nici o palmă din Cadrilater.

Asigurări la fel a dat delegației musulmane și d. I. Brătianu, prim-ministru.

x Nou avocat român. Dr. Iustin Miron fost avocat în Budapesta s'a stabilit în Arad și a deschis cancelarie în strada Petőfi 10. Tel. 2—70. (Mi 261—1)

x La croitoria Nicolae A. Chinda din Deva se caută mai mulți lucrători esperti bine plătiți pot fi și căsătorii. (Chi 262—3)

TELEGRAME.

Ministrul Erzberger, contra comunismului rusesc.

Berlin 3. Ministrul Erzberger, vorbind în parlament, s'a ocupat de situația politică economică a Rusiei. Dsa a constatat, că o seamă de buni patrioți germani, îndemnați de dorul de-a veni pe orice cale în ajutorul patriei, sunt gata să conlucreze cu Rusia. Acestora le spune Erzberger, că dacă sunt convinși că printr'o revoluțiune comunistă se poate ajuta țării, atunci greșesc și mâini ca rătăciți vor sta în fața marelui tribunal al lumii. (Ag. Dacia.)

Grevele din Anglia iau proporții uriașe.

Londra 3. Grevele din Anglia încep a lua proporții tot mai îngrijitoare, cu un caracter din ce în ce mai primejdios.

Muncitorii dela mine, dela căile ferate, poșta și telegraf, au încheiat un contract, în înțelesul căruia rămân solidari până la satisfacerea completă a tuturor cererilor lor.

Lloyd George a avut eri lungi consfătuiri, cu reprezentanți greviștilor. (Ag. Dacia.)

Noui revolte spartachiste

Berlin, 3. În Württemberg, între spartachiști și trupele guvernului au avut loc noi ciocniri sângeroase au fost bătuți, comandantul și transportat la Berlin, unde curtea marțială. (Ag. Dacia)

Prințul de Baden gr.

Berlin, 3. După informator ziare, prințul Maximilian mul cancelar al imperiului german în Elveția. Știrea acestor oficios. Prințul de Baden, se a în castelul său din Frankfurt (Ag. Dacia).

Trupele polone ocup

Varșovia 3. — După mandamentul suprem de polone au reocupat orașul 7 sectoare ale frontului, trupele tează deasemeni. (Ag. Dacia.)

Cenzurat: L.

Se caută pentru primăria orașului Arad

O DACTYLOGRAFĂ

perfectă, care posedă limba română și maghiară. — Oferte la primărie. Pi 270

50

VAGOANE DE CUCURUZ

prima calitate de vânzare, se pot transporta săptămânal 15 vagoane preț moderat. — Oferte la administrația „Românul”. Bu 261
